

**UCHWAŁA NR 91/VIII/19
RADY MIEJSKIEJ W NAMYSŁOWIE**

z dnia 24 czerwca 2019 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r., poz. 506), art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1111) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Namysłowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Jacek Fior

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Namysłów na lata 2019-2021

1. Wprowadzenie

Niniejszy Program jest propozycją zintegrowanych kierunków działań realizowanych w zakresie opieki nad dziećmi i rodziną na terenie gminy Namysłów. Program Wspierania Rodziny dla Gminy Namysłów na lata 2019-2021, zwany dalej Programem, został opracowany w oparciu o art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 176 ww. ustawy do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsca dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej po dniu 31 grudnia 2011 r. odpowiednio:
 - a) 10 % w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy,
 - b) 30 % w drugim roku pobytu dziecka,
 - c) 50 % w trzecim i następnym latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Rodzina to mała grupa społeczna szczególnego rodzaju, charakteryzująca się silnymi więzami emocjonalnymi i formalnymi istniejącymi pomiędzy jej członkami. Opiera się ona na dwóch rodzajach więzi: małżeństwie i pokrewieństwie. Mówimy o niej również, jak o grupie pierwotnej, ponieważ należymy do niej od momentu narodzin aż do śmierci, bez względu na to czy tego chcemy czy nie. Rodzina jest także grupą formalną mającą określoną prawnie strukturę, cele i normy, w ramach których funkcjonuje w społeczeństwie.

Według definicji wskazanej w art. 6 pkt 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej rodzina określana jest jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”.

Skuteczne wspieranie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych jest niezwykle ważne w przypadku rodzin, które wykazują deficyty w tym zakresie, bowiem dziecko do pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości powinno wychowywać się w bezpiecznym środowisku rodzinnym, mieć równe szanse rozwoju i zapewnione wsparcie i opiekę.

Punktem wyjścia do określenia celów niniejszego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Namysławie oraz danych zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017-2021.

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Namysłów na lata 2019 – 2021 jest spójny z przepisami dotyczącymi ochrony dziecka i rodziny, w szczególności z:

- ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej,
- ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej,
- ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawą z dnia 11 lutego 2016r o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawą z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Namysłów na lata 2017-2022.

W Polsce funkcjonuje system polityki na rzecz dzieci i rodziny, w ramach którego realizuje się takie zadania, jak udzielanie pomocy finansowej rodzinom z dziećmi w ramach świadczeń rodzinnych, opiekuńczych i alimentacyjnych, świadczenia wychowawczego „500+”, świadczenia Dobry start, jednorazowego świadczenia przysługującego zgodnie z ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin, tworzenie warunków dla godzenia pracy ze sprawowaniem obowiązków rodzicielskich, ale także kształtowanie warunków dla funkcjonowania rodzicielstwa zastępczego i zwiększenia udziału rodzinnych form opieki nad dziećmi. Ważnym etapem było w tym kontekście wprowadzenie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie ze wspomnianą ustawą wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Obowiązek ten, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Realizują one ten obowiązek w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. W celu wspierania rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Praca z rodziną jest prowadzona również w formie:

- 1) konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- 2) terapii i mediacji;
- 3) usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych;
- 4) pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- 5) organizowaniu dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji (grup wsparcia, grup samopomocowych).

Ustawa ta wprowadziła zmiany w systemie opieki nad dzieckiem i rodziną, w tym wyraźnie podzieliła kompetencje między samorząd gminny i powiatowy w zakresie pracy z rodziną - co należy do zadań własnych gminy i organizacji pieczy zastępczej – co należy do zadań własnych powiatu.

W systemie polityki na rzecz dzieci i rodziny prawo dziecka do pieczy zastępczej jest prawem subsydiarnym wobec prawa dziecka do życia w rodzinie, równocześnie umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej powinno być ostatecznością, po wykorzystaniu wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej, a celem umieszczenia dziecka w środowisku zastępczym jest stworzenie warunków pomocy i pozytywnych zmian w rodzinie, aby dziecko (o ile jest to możliwe) mogło powrócić pod opiekę rodziców.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża szereg czynników, wśród których można wyróżnić w szczególności: nadużywanie alkoholu, narkotyków, przestępczość, przemoc w rodzinie. Rodzina dotknięta nimi bez pomocy z zewnątrz często nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci, rozwiązywać swoich problemów i wyjść z sytuacji kryzysowych.

Długoletnie trwanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka, priorytetem jest zadbać o to, aby jak najdłużej w niej pozostało. Dlatego wsparcie należy skierować na całą rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tutaj o obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników instytucji pomocy społecznej (pracownik socjalny, asystent rodziny), zmierzający do przywrócenia naturalnych więzi i normalizacji życia rodzinnego.

W swoich działaniach pracownicy socjalni, asystenci rodziny mają za zadanie wspieranie i wspomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Niniejszy Program jest propozycją zintegrowanych kierunków działań realizowanych w zakresie opieki nad dziećmi i rodziną na terenie gminy Namysłów.

Ustawa wprowadza m.in. możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny, zarówno rodziców, jak i dzieci.

W tym miejscu należy jednoznacznie powiedzieć, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków i podjętych działaniach, pokazuje, jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły zamierzone efekty.

Kolejnym wsparciem dla rodzin są zadania określone w ustawie z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. W ramach ustawy wsparcie mogą uzyskać:

- 1) każda kobieta, w ciąży i jej rodzina (w zakresie informacji i poradnictwa na temat rozwiązań wspierających rodzinę);
- 2) rodziny, w których przyjdzie albo przyszło na świat ciężko chore dziecko. Oznacza to:
 - a) ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo
 - b) nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu;
- 3) kobiety, które otrzymały informację o tym, że ich dziecko może umrzeć w trakcie ciąży lub porodu;
- 4) kobiety, których dziecko zmarło bezpośrednio po porodzie na skutek wad wrodzonych;
- 5) kobiety, które po porodzie nie zabiorą do domu dziecka z powodu:
 - a) poronienia,
 - b) urodzenia dziecka martwego,
 - c) urodzenia dziecka niezdolnego do życia,
 - d) urodzenia dziecka obciążonego wadami wrodzonymi albo śmiertelnymi schorzeniami.

Ze wsparcia asystenta rodziny można skorzystać w każdej sytuacji, gdy osoba zainteresowana wyrazi taką wolę. W przypadku zaistnienia okoliczności wskazanych w ustawie „Za życiem” nie jest stosowana procedura wymagająca m.in. przeprowadzenia przez pracownika socjalnego rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Przykładowe formy wsparcia oferowane przez asystenta rodziny:

- 1) doradztwo w zakresie form i miejsc wsparcia;
- 2) poradnictwo oferowane kobietom w ciąży i ich rodzinom;
- 3) poradnictwo w zakresie pielęgnacji i opieki nad niemowlęciem;
- 4) pomoc w codziennej organizacji życia rodziny, planowanie sposobów spędzania wspólnie wolnego czasu;
- 5) nauka sprawnego wykonywania obowiązków domowych;
- 6) doradztwo w zakresie zarządzania budżetem domowym;
- 7) informowanie, jak działają urzędy, placówki wsparcia rodziny i dziecka;

- 8) pomoc w sprawach urzędowych, wspieranie rodziny w kontaktach z pracownikami szkoły, przedszkola, sądu, poradni, przychodni, policji, urzędów i innych instytucji;
- 9) pomoc w zakresie możliwości podniesienia kwalifikacji zawodowych i poszukiwaniu pracy.

1.1. Wyjaśnienie skrótów i wyrażeń

- 1) rodzina wspierająca – rodzina, która przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych;
- 2) rodzina dysfunkcyjna (dysfunkcjonalna) – to taka, która nie spełnia swoich funkcji. Poprzez zaburzone relacje, zasady, role czy komunikację, nie zapewnia swoim członkom możliwości zdrowego i pełnego funkcjonowania;
- 3) system pieczy zastępczej – to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadku niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców a obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej;
- 4) rodzina zastępcza – to rodzina, która tymczasowo bądź na stałe opiekuje się i wychowuje dzieci osierocone lub których rodzice nie są w stanie zapewnić opieki i wychowania. Rodzina ta pełni funkcję rodziców zastępczych bez zrywania więzi z rodziną biologiczną dziecka. Rodziny zastępcze dzielimy na:
 - a) spokrewnione – tworzone przez małżonków lub osoby, niepozostające w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, będące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka,
 - b) niezawodowe – tworzone przez małżonków lub osoby, niepozostające w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, niebędącymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka,
 - c) zawodowe, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne – tworzone przez małżonków lub osoby, niepozostające w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, niebędącymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka;
- 5) asystent rodziny – to osoba, która zajmuje się zawodowo wspieraniem rodziny przez pewien czas, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła ona pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Termin ten został wprowadzony od słowa „asysta”, które jest określeniem osoby towarzyszącej komuś, współobecnej, pomagającej, będącej w pogotowiu. Asystent rodziny towarzyszy rodzicom we wprowadzaniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci;
- 6) rodzinny dom dziecka – ośrodek wychowawczy dla osieroconych lub pozbawionych opieki rodzicielskiej dzieci oraz młodzieży do 18 roku życia, który jest zorganizowany w naturalnych rodzinach zastępczych, w przystosowanych domach rodzinnych.

2. Charakterystyka społeczno-demograficzna Gminy Namysłów

Według stanu na 30 czerwca 2017 rok, liczba ludności gminy Namysłów wyniosła 25 936 osób, z czego 51,64 % stanowiły kobiety, a 48,36% mężczyźni. Liczba ludności gminy stanowi 60,77 % ludności powiatu, 2,62 % ludności województwa. Struktura ludności gminy przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 17,45 %, osoby w wieku produkcyjnym 61,25 %, a w wieku poprodukcyjnym 21,29 %. Według stanu na 31 grudnia 2018 stopa bezrobocia dla powiatu wynosi 7,4 % dla województwa wynosi 6,3 %. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Namysłów wynosiła 536, w tym 66,42% stanowiły kobiety, 33,58% mężczyźni. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności wyniósł 1,07%. W zasobach infrastruktury społecznej gminy znajdują się 2 żłobki dysponujące 135 miejscami, 10 przedszkoli wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach, dysponujących 1046 miejscami.

3. Diagnoza rodzin objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Namysławie

Ubóstwo, przeważnie spowodowane występowaniem bezrobocia w rodzinie, niesie za sobą nie tylko niedostatek, ale też i negatywne skutki w zakresie funkcjonowania rodziny. Prowadzi często do zachowań dewiacyjnych w rodzinie, utrzymania nałogów, marginalizacji, obniżenia poziomu potrzeb bytowych i całokształtu bytowania. W konsekwencji generuje występowanie patologii społecznej oraz nieradzenie sobie w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych i społecznych. W rodzinach takich często występuje alkoholizm, złe warunki

socjalno-bytowe, problemy w zakresie opieki nad dziećmi. Złe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniechania przez dzieci nauki, nierealizowania obowiązku szkolnego, demoralizacji oraz niskiej samooceny. Brak odpowiedniego specjalistycznego wsparcia dla takich rodzin powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością odebrania dzieci ze środowiska naturalnego i umieszczenia ich w pieczy zastępczej.

W 2018 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Namysłowie w ramach pomocy społecznej objął szeroko rozumianym wsparciem 440 rodzin, w tym 1 021 osób. Najczęstszym powodem korzystania ze świadczeń było posiadanie niskich dochodów, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie znalazło się dopiero na czwartym miejscu.

Rodziny z jednym dzieckiem otrzymały 1 388 świadczeń niepieniężnych i 143 świadczenia pieniężne, z dwojgiem dzieci – 7 653 świadczenia niepieniężne i 70 świadczeń pieniężnych. Z powodu wielodzietności (troje i więcej dzieci) świadczenia otrzymały 52 rodziny, przyznano 8 698 świadczeń, w tym 8 658 świadczeń niepieniężnych i 40 świadczeń pieniężnych. Posiłek, w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, otrzymało 223 dzieci.

Wsparciem dwóch asystentów rodziny objętych było 17 rodzin w tym 52 dzieci. Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną w gminie Namysłów to 17 miesięcy.

W 2018 roku asystent zakończył pracę z 6 rodzinami.

W pieczy zastępczej w 2018 r. przebywało 37 dzieci, spośród nich 16 dzieci przebywa w rodzinach zastępczych spokrewnionych, 6 dzieci w rodzinie zastępczej zawodowej oraz 15 dzieci w Domu Dziecka.

Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w 2018 r. (stan na 31 grudnia 2018 r.)	Odsetek wydatków ponoszonych przez gminę Namysłów
10	10 % w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
10	30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
17	50% w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego w 2018 r. wynika że objął pomocą 67 rodzin z terenu Gminy Namysłów. Łącznie liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego w 2018 roku to łącznie: 237 osoby (tj. 74 kobiety, 76 mężczyzn oraz 87 dzieci). Zespół Interdyscyplinarny udzielił pomocy w formie poradnictwa:

Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa w 2018 roku	
Medycznego	0
Psychologicznego	35
Prawnego	17
Socjalnego	67
Razem:	119

W 2018 roku Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wystosował do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Namysłowie **14 wniosków dot. podjęcia działań leczenia odwykowego** osób, w rodzinach których prowadzona jest procedura NK. Wystosowano **12 wniosków do Sądu Rejonowego w Kluczborku III Wydz. Rodzinny i Nieletnich o wgląd w sytuację rodziny**, z uwagi na nieprawidłowości w ich funkcjonowaniu oraz skierowano **10 wniosków – zawiadomień do Prokuratury Rejonowej w Kluczborku dot. uzasadnionego podejrzenia występowania przemocy w rodzinie z art. 207 §1 k.k.**, także wobec małoletnich dzieci.

Jak wynika z danych oświatowych na terenie gminy funkcjonuje 10 publicznych szkół podstawowych, do których uczęszcza 2285 uczniów. Przy szkołach działa 10 świetlic do których uczęszcza 1056 dzieci w tym 562 na wsi. Szkoły prowadzą stołówki szkolne, w których dożywianych jest 1159 dzieci, w tym 741 na wsi.

Na terenie gminy funkcjonuje również 6 publicznych przedszkoli. W 2018r. do przedszkoli uczęszczało ogółem 974 dzieci, w tym 254 na wsi. W gminie Namysłów funkcjonuje również 1 żłobek, który swoim wsparciem obejmuje 100 dzieci.

W gminie funkcjonują 2 świetlice dla dzieci i młodzieży, które stanowią element systemu wsparcia rodzin, w których występują problemy alkoholowe i wynikające z tej sytuacji dysfunkcje w zakresie opiekuńczo-wychowawczym. Zapewniają one dzieciom pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, rozwój zainteresowań,

organizację zajęć sportowych i zabaw oraz spotkań integracyjnych. W ciągu roku odbywają się zajęcia z uwzględnieniem problemów związanych z uzależnieniem i patologii społecznych.

W ramach systemu pomocy rodzinom w ramach projektu *Bliżej rodziny i dziecka -wsparcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo- wychowawcze oraz wsparcie pieczy zastępczej* współfinansowanego z środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa VIII- *Integracja Społeczna* jest zatrudniony psycholog, radca prawny, asystent rodziny oraz mediator.

W 2018r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Namysłowie finansował dożywianie w stołówkach szkolnych i przedszkolach 275 dzieciom z rodzin najuboższych. W ramach udzielania wsparcia w placówkach oświatowych zatrudnionych jest 14 specjalistów (pedagogów, psychologów) na 11,83 etatu.

Diagnozowanie zasobów pozwala na wskazanie form pomocy niezbędnych dla rodzin znajdujących się w sytuacjach zagrożenia i kryzysu. Znajomość potencjału i dostępność usług daje możliwość formułowania celów i zadań, które mogą stanowić spójny system działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

BENEFICJENCI PROGRAMU

Program Wspierania Rodziny skierowany jest do tych rodzin, które z racji doświadczanych problemów przekraczających ich zasoby, nie są w stanie samodzielnie wypełniać funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci. Ze względu na zakres i rodzaj problemów, jakie towarzyszą tym rodzinom, istnieje ryzyko doświadczenia przez nie zjawiska wykluczenia społecznego.

I. REALIZATORZY PROGRAMU

- 1) Ośrodek Pomocy Społecznej w Namysłowie (OPS);
- 2) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Namysłowie PCPR);
- 3) Urząd Miejski w Namysłowie (Urząd Miejski);
- 4) Komenda Powiatowa Policji w Namysłowie (Policja);
- 5) Zespół Interdyscyplinarny w Namysłowie(ZI);
- 6) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Namysłowie (GKRPA);
- 7) kuratorzy sądowi;
- 8) placówki ochrony zdrowia;
- 9) placówki oświatowe (szkoły, przedszkola, świetlice);
- 10) pedagodzy szkolni, specjaliści i terapeuci, psychologodzy;
- 11) Poradnia psychologiczno- pedagogiczna w Namysłowie.

II. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w gminie Namysłów, aby skutecznie wspierać rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe:

4. Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin

Zadania:

- 1) stałe diagnozowanie i monitoring warunków życia rodzin;
- 2) zapewnienie bezpieczeństwa materialno-bytowego rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie pokonać wykorzystując własne możliwości;
- 3) objęcie pomocą dzieci, w szczególności w formie dożywiania, zaopatrzenia w podręczniki szkolne, wypłacanie stypendiów szkolnych, organizowanie wypoczynku w okresie wolnym od nauki, umożliwianie korzystania z organizowanych form spędzania czasu wolnego;
- 4) praca z rodziną poprzez prowadzenie pracy socjalnej przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej oraz asystenta rodziny;

- 5) zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych rodzinom tego wymagającym;
- 6) monitoring funkcjonowania i wydolności opiekuńczo-wychowawczej rodzin oparty na zaangażowaniu i współpracy wszystkich podmiotów działających na rzecz dobra i bezpieczeństwa dziecka i rodziny;
- 7) zapewnienie rodzinom specjalistycznego poradnictwa i wsparcia;
- 8) podejmowanie działań w zakresie aktywności społeczno-zawodowej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym celem umożliwienia podjęcia zatrudnienia.

Realizatorzy: OPS, PUP, Urząd Miejski, placówki oświatowe, PCPR, pedagodzy szkolni, kuratorzy sądowi.

5. Wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny

Zadania:

- 1) systematyczne diagnozowanie warunków życia rodzin, ich potrzeb i oczekiwań oraz udzielanie im stosownej pomocy;
- 2) rozwijanie systemu wsparcia i specjalistycznego poradnictwa dla rodzin, w tym psychologicznego i prawnego;
- 3) wspieranie i propagowanie różnych form aktywności społecznej działającej na rzecz wspomaganie rodzin oraz umacniania w nich więzi rodzinnych;
- 4) promowanie wartości rodzinnej poprzez organizowanie spotkań edukacyjnych mając na celu wymianę doświadczeń, uczenie i pogłębianie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, poprawianie relacji rodzic-dziecko;
- 5) prowadzenie kampanii medialnych (ulotki, plakaty, artykuły prasowe) na rzecz umacniania rodziny i przeciwdziałania powstawania dysfunkcji;
- 6) podejmowanie działań na rzecz powrotu do rodziny naturalnej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej;
- 7) zapewnienie opieki nad dziećmi rodziców pracujących;
- 8) podejmowanie działań zapobiegających niedostosowaniu społecznemu dzieci;
- 9) tworzenie i współfinansowanie placówek wsparcia dziennego takich jak: kluby, świetlice dla dzieci;
- 10) realizacja na terenie gminy programów zdrowotnych;
- 11) świadczenie usług w zakresie poradnictwa specjalistycznego umożliwiającego przezwyciężanie trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, rehabilitację społeczną i zawodową;
- 12) udział gminy w rządowych i innych programach wspierania rodzin;
- 13) podejmowanie działań przeciwdziałających przemocy w rodzinie i uzależnieniom;
- 14) doskonalenie zawodowe pracowników podmiotów zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie;
- 15) podejmowanie współpracy i wypracowywanie zasad wspólnego działania wszystkich podmiotów działających na rzecz umacniania rodzin;
- 16) rozwój i wykorzystywanie gminnej bazy sportowej w celach aktywności ruchowej i rekreacyjnej dzieci.

Realizatorzy: OPS, Urząd Miejski, ZI, GKRPA, placówki oświatowe, PCPR, Policja, placówki ochrony zdrowia, pedagodzy szkolni, specjaliści i terapeuci, psychologowie, kuratorzy sądowi.

6. Wspomaganie dziecka w środowisku szkolnym

Zadania:

- 1) wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów uzdolnionych;
- 2) wspieranie potrzeb edukacyjnych dzieci niepełnosprawnych poprzez stworzenie usług i ulg wspierających ich proces edukacyjny;
- 3) wyrównywanie szans edukacyjnych przez pomoc materialną (stypendia, zasiłki, dofinansowanie do imprez szkolnych i wycieczek, udział w projektach);
- 4) wspieranie inicjatyw służących wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży, w tym udział placówek oświatowych w projektach;
- 5) realizowanie przez szkołę programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży oraz programów edukacyjno-wychowawczych przeciwdziałających patologiom społecznym;

- 6) realizowanie programów prozdrowotnych;
- 7) udzielanie psychologicznego i pedagogicznego wsparcia uczniom znajdujących się w sytuacjach tego wymagających oraz ich rodzicom;
- 8) podejmowanie przez szkołę działań mających na celu kształtowanie właściwego zachowania nawyków i postaw życiowych;
- 9) podejmowanie przez szkołę współpracy z innymi podmiotami w zakresie rozwiązywania problemów uczniów z rodzin niedomagających;
- 10) prowadzenie świetlic szkolnych oraz organizowanie tam zajęć i pomocy dla uczniów;
- 11) organizowanie dodatkowych zajęć dydaktyczno-wychowawczych dla uczniów z trudnościami;
- 12) organizowanie poradnictwa i konsultacji dla rodziców ze specjalistami;
- 13) podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów społecznych poprzez prowadzenie w szkole programów profilaktycznych dotyczących uzależnień, agresji, radzenia sobie ze stresem;
- 14) inicjowanie i prowadzenie działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych;
- 15) podejmowanie działań mających na celu integrację dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Realizatorzy: OPS, placówki oświatowe, GKRPA, Urząd Miejski, pedagodzy szkolni, specjaliści i terapeuci, psychologodzy.

7. Opieka nad dziećmi z rodzin niewydolnych wychowawczo

Zadania:

- 1) praca socjalna z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo-wychowawcze, prowadzona przez pracownika socjalnego;
- 2) skierowanie do rodziny asystenta rodziny w przypadku zagrożenia odebraniem dziecka do pieczy zastępczej lub umożliwienia powrotu dziecka do rodziny naturalnej;
- 3) podejmowanie działań w celu zapewnienia nadzoru kuratora nad nieletnimi pozbawionymi dostatecznej opieki ze strony rodziców;
- 4) współdziałanie podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny celem przepływu informacji i podjęcie stosownych działań;
- 5) organizowanie wsparcia psychologicznego i pedagogicznego w szkole oraz w placówkach specjalistycznych dla dzieci z rodzin niewydolnych;
- 6) tworzenie i wspieranie działalności świetlic i placówek wsparcia dziennego oraz organizowanie w nich pomocy i opieki dla dzieci w godzinach poza szkolnych;
- 7) prowadzenie monitoringu dziecka w rodzinie dotkniętej sytuacją kryzysową;
- 8) mobilizowanie rodziców do korzystania z programów korekcyjno-edukacyjno-terapeutycznych oraz specjalistycznej konsultacji;
- 9) priorytetowe przyjmowanie do placówek przedszkolnych dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo;
- 10) organizowanie wobec dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo w szkole dostępnych form wsparcia (kółka zainteresowań, zajęcia wyrównawcze i inne).

Realizatorzy: OPS, placówki oświatowe, Urząd Miejski, Poradnia psychologiczno – pedagogiczna, pedagodzy szkolni, specjaliści i terapeuci, psychologodzy.

8. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży oraz zapobieganie uzależnieniom i zjawiskom przemocy

Zadania:

- 1) realizacja programów dotyczących uzależnień, agresji, radzenia sobie ze stresem adresowanych do dzieci;
- 2) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży;
- 3) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych;

- 4) udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym oraz zjawiskiem przemocy;
- 5) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 6) organizowanie prelekcji w szkołach przez specjalistów zajmujących się rozwiązywaniem problemów w tym zakresie;
- 7) promocja pozytywnych wzorców zachowań poprzez organizowanie w szkole zajęć, imprez, spotkań ukierunkowanych na wspieranie i prawidłowy rozwój i postawę społeczną młodego człowieka;
- 8) ustawiczne szkolenie nauczycieli w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom;
- 9) monitorowanie zjawiska krzywdzenia dzieci i młodzieży;
- 10) promocja instytucji udzielających pomocy w przypadkach zaistnienia zjawiska przemocy;
- 11) współpraca wszystkich instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy;
- 12) wspieranie rozwoju i działania podmiotów udzielających wsparcia osobom i rodzinom znajdujących się w sytuacji kryzysowej.

Realizatorzy: OPS, Policja, placówki oświatowe, GKRPA, Poradnia psychologiczno- pedagogiczna, ZI, Policja, pedagodzy szkolni, specjaliści i terapeuci, psychologdy.

VI. PRZEWIDYWANE EFEKTY

- 1) stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze;
- 2) osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, co umożliwi jej wychowywanie dzieci;
- 3) minimalizowanie negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży;
- 4) zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego dzieci i rodzin;
- 5) ograniczenie powstawania sytuacji kryzysowych rodzin wymagających interwencji;
- 6) wspomaganie rodziny celem zapobiegania sytuacji, w której dziecko umieszczone zostałoby w pieczy zastępczej.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja Programu będzie odbywać się w zakresie posiadanych środków budżetu gminy, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

VIII. MONITORING I EWALUACJA

Program Wspierania rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności. Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych.

IX. MOŻLIWE ZAGROŻENIA, KTÓRE OGRANICZĄ LUB UNIEMOŻLIWIĄ OSIĄGNIĘCIE ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW

- 1) niechęć rodzin do podjęcia współpracy z asystentem rodziny, która może przejawiać się brakiem podejmowania działań ze strony poszczególnych członków rodzin niezbędnych do realizacji opracowanego wspólnie planu pracy z rodziną, który ma na celu poprawę ich funkcjonowania w środowisku;
- 2) brak wystarczających środków finansowych na realizację zadania może uniemożliwić w pełnym zakresie asystentom rodziny podnoszenie swoich kwalifikacji, jak również uniemożliwi zatrudnienie specjalistów (np. psychologa, pedagoga, radcę prawnego), którzy swoimi działaniami mieliby wesprzeć pracę asystenta rodziny. Należy mieć świadomość, że ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy szereg nowych zadań nie zabezpieczając środków finansowych na ich realizację.

X. PODSUMOWANIE

Program Wspierania Rodziny jest zgodny z kierunkiem i działaniami określonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie Gminy Namysłów oraz poprawy stylu i jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku i poczucie odpowiedzialności przy wykorzystywaniu też własnej aktywności i potencjału jaki posiada. Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji Programu jest ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny i podejmowanie interdyscyplinarnych działań.